

Durita Brattaberg, landbúnaðarkandidatur í umhvørvisumsiting:

Uttan fyrilit kann óbótaligur skaði gerast á umhvørvið

– Ferð eftir ferð er ávíst, at tað er ógvuliga torført at hugsa um búskaparligan vøkstur og taka umhvørvisfyrilit samstundis. Tí er tað ógvuliga umráðandi, at ábyrgdarøkini hjá Ferðaráðnum verða útgreinað, og hetta er ikki minst umráðandi fyri umhvørvispartin í ferðavinnuni, sigur Durita Brattaberg.

TURIDKJØLBRO

– Tað er ein vansi í sjálvum sær, at eingin serkønur er settur at taka sær av umhvørvismálum í ferðavinnuni, sigur Durita Brattaberg, landbúnaðarkandidatur í umhvørvisstýring. Hon hevur fingið til uppgávu at gera eina umhvørvisætlan fyri ferðavinnuna í Føroyum.

Endamálið hjá Ferðaráð Føroya er at menna og skipa ferðavinnu í Føroyum soleiðis, at hon kann gerast ein meiri týðandi tættur í samfelagsbúskapinum og fjøltáttar vinnu- og samfelagslív til frama fyri livilíkindini og trivnaðin hjá teimum, sum her búa.

– Ferðaráð Føroya hevur ógvuliga umfatandi uppgávur. Tí er tað ógvuliga umráðandi, at ábyrgdarøkini hjá Ferðaráðnum verða útgreinað, og hetta er ikki minst umráðandi fyri umhvørvispartin í ferðavinnuni. Sum er, er eingin settur á Ferðaráð Føroya at taka sær av umhvørvismálum, hóast Ferðaráð Føroya fyri ein part umsitar umhvørvismál í ferðavinnuni, tí eingin annar ger tað. Fyrirmyndirnar við einari umhvørvisætlan eru tí nógvir, m.a. kann Ferðaráð Føroya yvirfyri myndugleikum, viðskiftafólki og áhugaðum vísa á eina itókliga ætlan fyri, hvat skal gerast á ferðavinnu- og umhvørvisøkinum tey komandi árin, sigur Durita Brattaberg.

Yvirordnað umhvørvisætlan

Í bygnaðarbrotytingunum er nevnt, at ein Náttúru- og Búnaðarstova skal setast á stovn undir Vinnumálastýrinum í Landsstýrinum. Náttúru- og Búnaðarstovan skal vera hægsti myndug-

leiki í náttúruumsitingini í landinum.

– Trupulleikarnar av, at Náttúru- og Búnaðarstovan ikki er sett á stovn merkja vit kanska skjótt, í fall at oljuboringar verða, sigur Durita Brattaberg.

Skilabest hevði verið, heldur Durita, um Ferðaráð Føroya ger eina umhvørvisætlan fyri síni ábyrgdarøki og ein annar stovnur ger eina „yvirordnaða umhvørvisætlan“, har ferðavinnan er ein partur. Grundin til, at hetta kundi verið eitt skilagott arbeiðsbýti, er, at Ferðaráð Føroya hevur sum endamál at økja um umsetningin í landsbúskapinum.

– Ferð eftir ferð er ávíst, at tað er ógvuliga torført at hugsa um búskaparligan vøkstur og taka umhvørvisfyrilit samstundis. Tað er beinleiðis í andsøgn við hvørt annað, sigur Durita Brattaberg.

Á umboðsráðsfundi í ferðavinnuni í farna mánaði legði Durita Brattaberg fram uppskot til gerð av eini umhvørvisætlan.

– Við eini umhvørvisætlan verða ábyrgdarøkini hjá Ferðaráðnum gjølla og beinrakin lýst. Umhvørvisætlanin skal vísa, hvat Ferðaráðið hevur sett sær fyri at gera á ymiskum økjum innan umhvørvisøkið, til dømis tey komandi fimm árin, sigur Durita Brattaberg.

– Sum er hyggur eingin eftir, um ferðavinnan hevur árin á náttúruna. Hvørja ávirkan hevur tað á føroysku náttúruna, at bátar sigla undir Vestmannaþjórgunum. Umhvørvisfyrilit mugu gerast av myndugleikum um t.d., hvør ferðsla við ferðafólkum er loyvd við motorbátum, um titlleika av túrunum, hvussu nær bátarnir kunnu fara bjørgunum ella nær á degnum túrar kunnu

Durita Brattaberg arbeidir á Ferðaráð Føroya í summar við millum øðrum eini umhvørvisætlan fyri ferðavinnuna í Føroyum.
Mynd: Jens Kr. Vang

at lítið av fugli er undir Vestmannaþjórgunum. Helst eru tað fleiri orsökir, m.a. hevur fuglameingið verið í afturgongd av náttúrligum orsökum. Tó er tað nærliggjandi at hugsa, at ferðslan við ferðafólki tætt undir bjørgunum við motorbátum hevur árin á fuglaliðið. Kanningar mugu tí gerast, sum sláa fast, hvat veruliga er orsøkin til, at lítið av fugli er undir t.d. Vestmannaþjórgunum. Umhvørvisfyrilit mugu gerast av myndugleikum um t.d., hvør ferðsla við ferðafólkum er loyvd við motorbátum, um titlleika av túrunum, hvussu nær bátarnir kunnu fara bjørgunum ella nær á degnum túrar kunnu

vera gjørdir. Eisini má fylgjast við gongdini og kanningar gerast um ferðslan hevur óynskt árin á umhvørvið, sigur Durita Brattaberg.

– Tibetar liva føroyingar so nær náttúruni, at teir rópa varskoð, um eitthvørt verður galið. Tað er helst ein veruleiki, at fuglur verður órogvður av fólk. Í filminum um Mykines hjá Ullu Boye Rasmussen, „Tre blink mod vest“ sigur ein eldri maður, at fuglurin má flúgva alla tíðina, tí hann fær ikki frið, hann sleppur ikki at seta seg, fólk fleyga allan dagin og ganga nær við fuglalandið fyri at taka myndir. Eingin hevur roknað út, hvussu nógv ferða-

fólk Mykines toli. Tað ber til at áseta, hvussu nógv fólk kunnu ferðast út har, sigur Durita Brattaberg.

Umhvørvisvínarlig ferðatilboð

Umhvørvisvínarlig ferðamannatilboð eru til dømis fiski- og stímitúrar við bátum, deksbátum, sluppum ella smáum bátum, regattasigling við smærri bátum. Skipað kundi verið fyri veiðu á landi, so sum lundafleyg, ha'hestafleyg og haruveiðu og fyri túrum fyri myndafólki. Skipað kundi verið upplivingarferðum fyri tey djørvu, til dømis klatritúrar í gjáum, ferðir inn í helli, fara eftir havhestaungum við línu, túrar

við havkajak. Bóndagarðsferiur er eisini eitt uppskot.

– At vera úti í náttúruni hevur stórt virði. Tað hevur nakað við heilsu at gera, tú fært frísku luft, tú verður vedurbardur, tað er vælvera og heilsubót samstundis sum tú fært frið og eitt gott upplivilt. Føroyingar eins og øll onnur í verðini røra seg minni og tí er eisini av týðningi at fáa føroyingar við. At fara ein túr til fjals nýtist ikki at vera so strævið. Skulu vit fáa føroyingar at hugsa um umhvørvið og hava virðing fyri okkum sjálvum, náttúruni og grundarlagnum mugu vit út í náttúruna og umhvørvið og kenna okkara egna land, sigur Durita Brattaberg.